

บทนำ

ความเป็นมาของปัญหา

ปัจจุบันวิชาทางสังคมศาสตร์ได้ทวีความสำคัญขึ้นตามลำดับ เนื่องจากกลุ่มวิชาดังกล่าวมีส่วนในการพัฒนาประเทศทางด้าน เศรษฐกิจและสังคมในส่วนรวม ในทางส่วนตัวได้ช่วยพัฒนาบุคคลให้เป็นบัณฑิตอย่างแท้จริง เพราะอย่างน้อยได้ช่วยให้ผู้ที่ศึกษาได้เข้าใจกลไกความซับซ้อนของสังคม ตลอดจนเข้าใจปัญหาความกดดันและความขัดแย้งต่าง ๆ ที่ก่อให้เกิดอันตรายอย่างใหญ่หลวงต่อความเจริญก้าวหน้า และความมั่นคงของชาติ (สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ ๒๕๒๐: ๘) มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ เป็นมหาวิทยาลัยหนึ่งซึ่งมีการเรียนการสอนทางสังคมศาสตร์ โดยเริ่มการเรียนการสอนทางสังคมศาสตร์ในคณะเศรษฐศาสตร์และบริหารธุรกิจ เมื่อ พ.ศ. ๒๔๘๖* คณะศึกษาศาสตร์ใน พ.ศ. ๒๔๑๒ และคณะสังคมศาสตร์ ใน พ.ศ. ๒๕๑๗** ปัจจุบันมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์เปิดทำการสอนในสาขาวิชาต่าง ๆ รวมทั้งหมด ๑๒ คณะ ได้แก่ คณะเกษตร คณะประมง คณะมนุษยศาสตร์ คณะวนศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์ คณะวิศวกรรมศาสตร์ คณะศึกษาศาสตร์ คณะเศรษฐศาสตร์และบริหารธุรกิจ คณะสังคมศาสตร์ คณะสัตวแพทยศาสตร์ คณะอุตสาหกรรมเกษตรและบัณฑิตวิทยาลัย (มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ๒๕๒๓: ๙)

* คณะเศรษฐศาสตร์และบริหารธุรกิจ ในพ.ศ. ๒๔๘๖ ใช้ชื่อว่าคณะสหกรณ์ ต่อมาได้ปรับปรุงหลักสูตรและเปลี่ยนชื่อคณะ เป็นคณะสหกรณ์และ เศรษฐศาสตร์ ใน พ.ศ. ๒๔๙๖ เปลี่ยนเป็นคณะ เศรษฐศาสตร์และสหกรณ์ ใน พ.ศ. ๒๔๙๙ และครั้งสุดท้ายจนกระทั่งปัจจุบันได้เป็นคณะเศรษฐศาสตร์และบริหารธุรกิจ ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๐๒ เป็นต้นมา (อ้อยทิพย์ รุจิเรข, บรรณาธิการ ๒๕๒๖: ๖๒)

** ในปี พ.ศ. ๒๕๐๙ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์จัดตั้งคณะวิทยาศาสตร์และอักษรศาสตร์โดยมีภาควิชาสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์เป็นภาควิชาหนึ่งในคณะ ต่อมาภาควิชานี้ได้รับการยกฐานะ เป็นคณะสังคมศาสตร์ ในปี พ.ศ. ๒๕๑๗ (อ้อยทิพย์ รุจิเรข, บรรณาธิการ ๒๕๒๖: ๖๕)

ในการเรียนการสอนห้องสมุดมีความสำคัญยิ่ง โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ห้องสมุด มหาวิทยาลัยมีหน้าที่ดำเนินงานให้สอดคล้องกับหน้าที่ของมหาวิทยาลัย โดยจัดหาทรัพยากร ห้องสมุดเพื่อไว้สำหรับให้นิสิตและอาจารย์ได้ใช้ประกอบการศึกษาค้นคว้าวิจัย (สุทธิลักษณ์ อัมพันวงศ์ ๒๕๒๑ : ๖๔) ดังนั้นจะเห็นได้ว่า บทบาทสำคัญของห้องสมุดมหาวิทยาลัย คือ การส่งเสริมการศึกษาและเป็นสถานที่ให้การศึกษา เพิ่มพูนความรู้ของนิสิต นักศึกษา ส่งเสริมการสอนการวิจัยของอาจารย์ ด้วยเหตุนี้ห้องสมุดจึงเป็นจักรกลในการสอน ห้องสมุด มีส่วนในโปรแกรมการศึกษา เพราะจะต้องเตรียมทรัพยากรห้องสมุดให้เหมาะสมกับความ ต้องการของอาจารย์ที่สอนในแต่ละชั้นตามหลักสูตรของมหาวิทยาลัย (นวนิตย์ อินทราเม ๒๕๑๗ : ๓๖๐) สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ได้กำเนิดพร้อม ๆ กับการก่อตั้ง มหาวิทยาลัยในปี พ.ศ. ๒๔๘๖ จากการสำรวจทรัพยากรห้องสมุดของ จันทิภา พุ่มจันทร์ (๒๕๑๐ : ๑๒๓) พบว่า ทรัพยากรห้องสมุดส่วนใหญ่เกี่ยวกับการเกษตร และวิชาที่เกี่ยวข้อง เช่น ป่าไม้ ประมง สัตวแพทย์ และตำราวิทยาศาสตร์พื้นฐาน และจากการสำรวจพบว่า ทรัพยากรทั้งหมดของสำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ เป็นสิ่งพิมพ์ภาษาไทย อันได้แก่ หนังสือ หนังสืออ้างอิง และสิ่งพิมพ์รัฐบาล จำนวน ๔๐,๐๐๐ เล่ม ในจำนวนนี้มีเนื้อหา ทางสังคมศาสตร์ ประมาณ ๙,๔๗๖ เล่ม คิดเป็นร้อยละ ๒๓.๖๐ ส่วนหนังสือ หนังสือ-อ้างอิง และสิ่งพิมพ์รัฐบาลภาษาต่างประเทศ มีจำนวน ๗๐,๕๓๖ เล่ม ซึ่งมีเนื้อหาทาง ด้านสังคมศาสตร์ ประมาณ ๑๑,๘๗๕ เล่ม คิดเป็นร้อยละ ๑๖.๘๐*

ผู้วิจัยในฐานะที่รับผิดชอบงานบริการของสำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ พบว่า ผู้ใช้ทางด้านสังคมศาสตร์ประสบปัญหาในการใช้ทรัพยากรห้องสมุด เช่น สำนักหอสมุด ไม่มีหนังสือที่ต้องการจึงต้องใช้บริการยืมระหว่างห้องสมุดจากมหาวิทยาลัยอื่น ๆ นอกจากนี้ ยังพบว่า ผู้ใช้ทางด้านสังคมศาสตร์ใช้บริการยืมระหว่างห้องสมุดมากกว่าผู้ใช้ทางด้านอื่น ๆ จากสถิติงานบริการในปี พ.ศ. ๒๕๒๖ พบว่า มีผู้ใช้ทางด้านสังคมศาสตร์ยืมระหว่างห้องสมุด จำนวน ๔๕๐ รายการ ซึ่งเป็นหนังสือ ประมาณ ๔๐๐ รายการ และวิทยานิพนธ์ ประมาณ ๑๕๐ รายการ ในขณะที่ผู้ใช้ทางด้านอื่น ๆ เช่น ทางด้านเกษตร ยืมระหว่างห้องสมุด จำนวน ๑๒ รายการ และทางด้านวิทยาศาสตร์ จำนวน ๗๙ รายการ ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็น หนังสือ ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้สนใจที่จะศึกษาถึงการนำทรัพยากรห้องสมุดของคณาจารย์ทางด้าน

* สืบจากงานพัฒนาทรัพยากรห้องสมุดและจากบัตรทะเบียนห้องสมุด เมื่อ

สังคมศาสตร์ เพื่อประกอบการสอนในสาขาต่าง ๆ ว่าได้สนองความต้องการของคณาจารย์
เพียงใด มีปัญหาในการใช้ และความต้องการในการใช้ทรัพยากรห้องสมุดอย่างไร เพื่อว่า
การศึกษาในครั้งนี้จะ เป็นแนวทางในการปรับปรุงทรัพยากรห้องสมุดในสำนักหอสมุด มหาวิทยาลัย
เกษตรศาสตร์ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นต่อการ เรียนการสอน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๑. เพื่อศึกษาการใช้ทรัพยากรห้องสมุดในสำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
ของคณาจารย์ทางด้านสังคมศาสตร์ เพื่อประกอบการสอน
๒. เพื่อทราบปัญหาในการใช้ทรัพยากรห้องสมุดในสำนักหอสมุด มหาวิทยาลัย
เกษตรศาสตร์ที่คณาจารย์ทางด้านสังคมศาสตร์ประสบ
๓. เพื่อทราบความคิดเห็น และความต้องการของคณาจารย์ทางด้านสังคมศาสตร์
ที่มีต่อทรัพยากรห้องสมุดในสำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ขอบเขตของการวิจัย

ในการวิจัย เรื่อง "การใช้ทรัพยากรห้องสมุดเพื่อประกอบการสอนของคณาจารย์
ทางด้านสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์" ประชากรที่ใช้ในการศึกษา คือ คณาจารย์
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ที่สังกัดคณะ เศรษฐศาสตร์และบริหารธุรกิจ คณะศึกษาศาสตร์
และคณะสังคมศาสตร์* ที่ทำการสอนอยู่ในระหว่างปีการศึกษา ๒๕๒๕ และปีการศึกษา ๒๕๒๖
รวมทั้งสิ้น ๒๓๐ คน โดยไม่รวมอาจารย์พิเศษ อาจารย์ที่เป็นลูกจ้างประจำ อาจารย์ที่เป็น
ชาวต่างประเทศ อาจารย์ที่ไปช่วยราชการที่อื่น และอาจารย์ที่อยู่ในระหว่างลาศึกษาต่อ

สมมติฐานในการวิจัย

๑. ทรัพยากรห้องสมุดในสำนักหอสมุด ยังไม่เพียงพอที่จะสนองความต้องการของ
คณาจารย์ทางด้านสังคมศาสตร์
๒. คณาจารย์ทางด้านสังคมศาสตร์ ใช้ทรัพยากรห้องสมุดประเภทหนังสือเพื่อ
ประกอบการสอนมากกว่าประเภทอื่น ๆ

* สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ (๒๕๑๗: ๘) ได้แบ่งขอบเขตของสังคมศาสตร์
ออกเป็น ๒ กลุ่มใหญ่ ได้แก่ กลุ่มวิชาหลัก เช่น รัฐศาสตร์ เศรษฐศาสตร์ สังคมวิทยา มานุษย-
วิทยา และจิตวิทยา กับกลุ่มสาขาวิชาที่มุ่งประยุกต์ เช่น การศึกษารัฐประศาสนศาสตร์
บริหารธุรกิจ กฎหมาย

๓. ศึกษารายทางด้านสังคมศาสตร์ ประสบปัญหาในการใช้และมีความต้องการ ในการใช้ทรัพยากรห้องสมุดในค้ำนต่าง ๆ

วิธีดำเนินการวิจัย

๑. ศึกษาเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานของสำนักหอสมุด มหาวิทยาลัย เกษตรศาสตร์ โดย ค้นคว้าจากสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ รวมทั้งสัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้อง

๒. ศึกษาการใช้ทรัพยากรห้องสมุดของคณาจารย์ทางด้านสังคมศาสตร์ จาก ๓ คณะ คือ คณะเศรษฐศาสตร์และบริหารธุรกิจ คณะศึกษาศาสตร์ และคณะสังคมศาสตร์ โดยสร้างแบบสอบถาม เพื่อเก็บข้อมูลเกี่ยวกับการใช้ทรัพยากรห้องสมุด และทดลองใช้กับ อาจารย์ ๑๐ ท่าน จากคณะเศรษฐศาสตร์ และคณะสังคมศาสตร์ เพื่อทราบข้อบกพร่อง และนำมาแก้ไขให้สมบูรณ์ขึ้น

๓. การเก็บรวบรวมข้อมูล โดยผู้วิจัยเป็นผู้แจกแบบสอบถามด้วยตนเอง แก่ คณาจารย์ทางด้านสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ จำนวน ๒๓๐ ชุด

๔. การวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยได้ประมวลผลข้อมูลจากแบบสอบถาม โดยนำ แบบสอบถามมาจำแนกคณาจารย์ทางด้านสังคมศาสตร์ออกเป็น ๓ กลุ่ม คือ คณาจารย์กลุ่มที่ สังกัดคณะเศรษฐศาสตร์และบริหารธุรกิจ คณะศึกษาศาสตร์ และคณะสังคมศาสตร์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติพรรณนาค่าค่าตอบ หาค่าร้อยละ โดยใช้สูตร

ศูนย์วิทยทรัพยากร

$$P = \frac{f}{N} \times 100$$

หาค่าเฉลี่ย โดยใช้สูตร

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

$$\bar{X} = \frac{\sum fX}{N}$$

และหาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยใช้สูตร

ส่วนเบี่ยงเบน

$$S.D. = \sqrt{\frac{\sum fX^2}{N} - \left[\frac{\sum fX}{N}\right]^2}$$

๕. สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล พร้อมให้ข้อเสนอแนะ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

๑. ทราบลักษณะการใช้ ความต้องการ และปัญหาในการใช้ทรัพยากรห้องสมุด
ในสำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

๒. ทราบความคิดเห็น และข้อ เสนอแนะของคณาจารย์ทางด้านสังคมศาสตร์ เพื่อ
เป็นแนวทางสำหรับผู้บริหารห้องสมุดในการปรับปรุงทรัพยากรห้องสมุด เพื่อสนองความ
ต้องการของคณาจารย์มากยิ่งขึ้น

๓. ผลการวิจัยจะเป็นแนวทางแก่บรรณารักษ์ผู้รับผิดชอบในด้านจัดหาได้จัดหา
ทรัพยากรห้องสมุดให้พอเพียง และเหมาะสมแก่คณาจารย์ทางด้านสังคมศาสตร์ เพื่อใช้
ประกอบการสอนและการค้นคว้าให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

คำนิยามที่ใช้ในการวิจัย

การสอน หมายถึง การสอนของคณาจารย์คณะศึกษาศาสตร์ คณะ เศรษฐศาสตร์
และบริหารธุรกิจ และคณะสังคมศาสตร์ ในระดับปริญญาตรี และระดับบัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

คณาจารย์ทางด้านสังคมศาสตร์ หมายถึง อาจารย์ประจำที่ได้รับการบรรจุแต่งตั้ง
จากมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ที่สังกัดคณะศึกษาศาสตร์ คณะ เศรษฐศาสตร์และบริหารธุรกิจ
และคณะสังคมศาสตร์ ของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ทรัพยากรห้องสมุด หมายถึง หนังสือ หนังสืออ้างอิง วารสาร หนังสือพิมพ์
วิทยานิพนธ์ สิ่งพิมพ์รัฐบาล จุลสาร รวมทั้งวัสดุทัศนวัสดุประเภทต่าง ๆ ที่มีอยู่ใน
สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

สำนักหอสมุด หมายถึง สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขต
บางเขน

ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในประเทศไทย

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาการใช้ทรัพยากรห้องสมุดได้กระทำกันอย่างกว้างขวาง สรุปได้เป็น ๒ ประเภท คือ

- ๑. การใช้ทรัพยากรห้องสมุดเพื่อประกอบการสอนของคณาจารย์
- ๒. การใช้ทรัพยากรห้องสมุด เพื่อประกอบงานวิจัย และงานเขียนตำรา ของคณาจารย์

การใช้ทรัพยากรห้องสมุด เพื่อประกอบการสอนของคณาจารย์ มีผู้วิจัยไว้ ๓ เรื่อง คือ ฌีณา สวัสดิสิสรณ์ (๒๕๒๒) พะวงพิศ เพียนทิม (๒๕๒๔) และ วราภรณ์ ภูเี่ยม (๒๕๒๔) งานวิจัยของ ฌีณา มีจุดมุ่งหมายเพื่อทราบความต้องการในการใช้ห้องสมุดของคณาจารย์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยมุ่งพิจารณาในด้านปริมาณของทรัพยากร และปัญหาในการใช้ทรัพยากรห้องสมุดของคณาจารย์ งานวิจัย ของ พะวงพิศ มีจุดมุ่งหมายเพื่อการศึกษาการใช้หอสมุดกลางของคณาจารย์มหาวิทยาลัยขอนแก่น และศึกษางานบริการของหอสมุดกลางที่ให้แก่อาจารย์ ตลอดจนศึกษาปัญหาและความต้องการใช้วัสดุการสอนในหอสมุดกลางของคณาจารย์มหาวิทยาลัยขอนแก่น และงานวิจัยของ วราภรณ์ มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาการใช้ทรัพยากรห้องสมุดของหอสมุดวิทยาลัยครูยะลา เพื่อการสอนของคณาจารย์ โดยศึกษาถึงทรัพยากรห้องสมุดของหอสมุด และลักษณะการใช้ ตลอดจนความคิดเห็นของคณาจารย์ต่อทรัพยากรห้องสมุดในด้านความเพียงพอ และปริมาณการใช้ ปัญหาในการใช้

ผลการวิจัยดังกล่าว มีทั้งที่สอดคล้องกัน และมีความแตกต่างกัน เช่น ผลงานวิจัยของ พะวงพิศ พบว่า คณาจารย์ส่วนใหญ่นิยมใช้ตำราภาษาต่างประเทศ เพื่อการค้นคว้าประกอบการสอน รองลงมา ใช้ตำราภาษาไทย ซึ่งต่างกับผลงานวิจัยของ ฌีณา พบว่า ทรัพยากรห้องสมุดที่คณาจารย์ส่วนใหญ่ใช้ประกอบการสอน และ เพิ่มพูนความรู้ คือ หนังสืออ้างอิง หนังสือทั่วไป และวารสารภาษาต่างประเทศ ผลงานวิจัยของ วราภรณ์ ยังพบว่า คณาจารย์ แทบไม่ได้ใช้จุลสารเลย และกฤตภาคไม่เคยใช้เลย ผลงานวิจัยของ ฌีณา และวราภรณ์ ยังพบว่า ทรัพยากรห้องสมุดที่ไม่เพียงพอแก่การใช้ประกอบการสอน

คือ โสภทัตคนวิสตุฎอุปกรณ นอกจากนี้ ผลงานวิจัยทั้ง ๓ เรื่อง ยังสอดคล้องในเรื่องปัญหาการใช้ทรัพยากรห้องสมุด ที่คณาจารย์ประสบ คือ ไม่มีหนังสือที่ตรงกับความต้องการ หนังสือเก่าล้าสมัยและมีน้อยล้น ไม่เพียงพอกับความต้องการ และขาดการประชาสัมพันธ์ทรัพยากรห้องสมุด

การใช้ทรัพยากร เพื่อประกอบงานวิจัย และงานเขียนของคณาจารย์มีผู้วิจัยไว้ ๓ เรื่อง คือ นวลละออ ไชยมงคล (๒๕๒๒) ~~จินตนา~~ จินตนา กระแสชัย (๒๕๒๓) ~~และ สุจิตรา~~ และ สุจิตรา เพ็ญวรรณะ (๒๕๒๔) ~~งานวิจัยของ นวลละออ~~ และสุจิตรา มีจุดมุ่งหมาย เพื่อศึกษาการใช้ทรัพยากรห้องสมุด เพื่องานเขียน และงานวิจัยทางการแพทย์ของคณาจารย์คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ และของคณาจารย์คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ตามลำดับ และเพื่อทราบข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะของคณาจารย์ดังกล่าว นอกจากนี้เพื่อรวบรวมบรรณานุกรมงานเขียนและงานวิจัยของคณาจารย์ที่เขียนขึ้น และงานวิจัยของ จินตนา กระแสชัย มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาการใช้ และปัญหาการใช้ทรัพยากรห้องสมุดในการเขียนตำรา ตลอดจนความคิดเห็น และข้อเสนอแนะของคณาจารย์ต่อทรัพยากรห้องสมุด การบริหาร การบริการ ของหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พิษณุโลก และเพื่อรวบรวมบรรณานุกรมพร้อมทั้งบรรณนิทัศน์ของตำราที่คณาจารย์เขียนขึ้น ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๑๒-๒๕๒๓

ผลงานวิจัยทั้ง ๓ เรื่อง มีทั้งที่สอดคล้องและแตกต่างกันดังนี้ ผลงานวิจัยของจินตนา สอดคล้องกับของสุจิตราว่า คณาจารย์ส่วนใหญ่เห็นว่าห้องสมุดมีความสำคัญต่อการวิจัย และงานเขียนตำรามาก ซึ่งตรงกับผลงานวิจัยของ นวลละออว่า คณาจารย์ส่วนใหญ่ร้อยละ ๘๘.๑๕ เห็นว่าห้องสมุดมีความสำคัญต่องานเขียน และงานวิจัย นอกจากนี้ ผลงานวิจัยของจินตนา และของสุจิตรา ยังพบว่า คณาจารย์ส่วนใหญ่ใช้หนังสือตำราภาษาต่างประเทศ ในการวิจัย และการเขียนตำรา ซึ่งแตกต่างกับของนวลละออ ที่คณาจารย์ส่วนใหญ่ที่ทำงานเขียน และงานวิจัยมาแล้วใช้วารสารภาษาอังกฤษ และผู้ที่กำลังทำงานเขียนและงานวิจัยใช้หนังสืออ้างอิงภาษาอังกฤษ ปัญหาการใช้ทรัพยากรนั้น ผลงานวิจัยทั้งของ นวลละออ สุจิตรา และจินตนา มีความเห็นสอดคล้องกันว่า คณาจารย์ส่วนใหญ่ประสบปัญหาเกี่ยวกับหนังสือที่ต้องการค้นคว้าไม่มีในห้องสมุด ผลงานวิจัยของ นวลละออ ยังพบ

อีกว่า หนังสือที่ต้องการมีน้อยฉบับ และหนังสือบางเล่มล้าสมัย และผลงานวิจัยของสุจิตรา ยังพบว่า หนังสือภาษาไทยมีไม่เพียงพอแก่การค้นคว้า นอกจากนี้ ผลงานวิจัยของจินตนา และของ นवलละออ พบปัญหาว่า คณาจารย์ไม่ทราบว่ห้องสมุด มีเอกสารอื่น ๆ เช่น สิ่งพิมพ์รัฐบาล จุลสาร แผนที่ ผลงานวิจัยของนवलละออ และสุจิตรา พบว่า คณาจารย์ ส่วนใหญ่ประสบปัญหา เกี่ยวกับวารสารชื่อที่ต้องการไม่มีในห้องสมุด และวารสารมีไม่ครบ ทุกฉบับ และผลงานวิจัยของจินตนา ยังพบว่า คณาจารย์ส่วนใหญ่ประสบปัญหาที่ห้องสมุดไม่มี คู่มือช่วยค้นทรัพยากรห้องสมุดบางประเภท ปัญหาห้องสมุดคับแคบ และอากาศร้อนอบอ้าว บุคลากรห้องสมุดยังมีจำนวนไม่เพียงพอ และทรัพยากรห้องสมุดทุกประเภทมีความเพียงพอ ในระดับน้อย

งานวิจัยต่างประเทศ

งานวิจัยของ แอชคอร์ (Ashcor 1979 : 4567-A) ได้ทำการสำรวจทัศนคติ ของผู้ใช้ห้องสมุดต่อทรัพยากรห้องสมุด และบริการของห้องสมุดมหาวิทยาลัย ๓ แห่ง ใน ประเทศซาอุดีอาราเบีย ได้แก่ The University of Petroleum and Minerals (UPM) The University of Riyadh (UR) และ King Abdul Aziz University (KAAU) จุดประสงค์ของการวิจัย เพื่อเป็นการประเมินทรัพยากรห้องสมุด และบริการของ คณาจารย์ และนักศึกษา เพื่อทราบความคิดเห็น และปฏิบัติการที่มีต่อทรัพยากรห้องสมุดและ บริการ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ ออกแบบสอบถาม ทั้งคณาจารย์ และนักศึกษา การ สัมภาษณ์บรรณารักษ์ และหัวหน้าแผนก ผลการวิจัยพบว่า คณาจารย์ และนักศึกษาที่ UR และ KAAU เห็นว่าทรัพยากรห้องสมุด และบริการมีไม่เพียงพอที่จะสนองความต้องการ ของเขา ซึ่งตรงกับผลงานวิจัย ของจินตนา ว่า ทรัพยากรห้องสมุดทุกประเภทมีความ เพียงพอในระดับน้อย นอกจากนี้ ยังเห็นว่าห้องสมุดประสบปัญหาหลายอย่าง ที่ทำให้ผู้ใช้ ไม่พอใจในการใช้ทรัพยากรห้องสมุด และบริการ ซึ่งปัญหาเหล่านี้เกี่ยวกับการขาด ประสิทธิภาพในงานเทคนิค งานบริการผู้อ่าน และการขาดการประชาสัมพันธ์ ซึ่ง สอดคล้องกับผลงานวิจัย ของ พิณา พะวงพิศ และวราภรณ์ ว่าทรัพยากรห้องสมุดขาด การประชาสัมพันธ์

ในเรื่องทัศนคติของคณาจารย์ต่อความเพียงพอของทรัพยากรห้องสมุดและบริการ พบว่า เกี่ยวข้องกับตัวแปรหลายตัว เช่น คุณวุฒิ สัญชาติ และความชำนาญเฉพาะด้าน

คณาจารย์ และนักศึกษาของทั้ง ๓ มหาวิทยาลัยมีส่วนร่วมน้อยในการใช้ทรัพยากร
ห้องสมุด และการปรับปรุงทรัพยากรห้องสมุดและบริการ

ทัศนคติของคณาจารย์ และนักศึกษา ที่มีต่อเจ้าหน้าที่ห้องสมุด โดยเฉพาะที่ UR และ KAAU ชี้ให้เห็นว่าผู้ที่ทำงานในห้องสมุดยังขาดการอบรมวิชาบรรณารักษ-
ศาสตร์ที่ทันสมัย จึงไม่สามารถสนองความต้องการของผู้ใช้ห้องสมุดได้

งานวิจัยของ เบอร์กแมน (Baughman 1982: 1733A) เรื่องวัสดุห้องสมุด
และการใช้ห้องสมุดของนักวิจัยที่ได้รับทุนอุดหนุนทางด้านสังคมศาสตร์ในห้องสมุดมหาวิทยาลัย
๕ แห่ง ในเมืองบอสตัน การวิจัยได้แบ่งขั้นการใช้วัสดุห้องสมุดของนักวิจัยออกเป็น ๒ ชั้น
คือ ชั้นระหว่างการทำโครงการวิจัย และระหว่างขั้นดำเนินการวิจัย นอกจากนี้ยังได้
ถามข้อมูลจากแหล่งอื่น ๆ ที่นักวิจัยได้ใช้ค้นคว้าด้วย ผลการวิจัยพบว่า นักวิจัยส่วนใหญ่
ใช้ห้องสมุด ๑-๕ ครั้ง ระหว่างการทำโครงการวิจัย และพบว่าวัสดุในห้องสมุดของตนไม่
ใช้ส่วนสำคัญที่สุดในการทำโครงการวิจัย นักวิจัยต้องใช้ห้องสมุดอื่น ๆ ในระหว่างที่ทำงาน
วิจัย เพื่อต้องการทราบผลการวิจัยที่เกี่ยวข้องจากแหล่งอื่น ๆ ด้วย จากการวิจัยพบว่า
นักวิจัยให้ความสำคัญกับหนังสือส่วนตัว เป็นอันดับแรก และจากห้องสมุดของมหาวิทยาลัยที่
นักวิจัยทำงานอยู่ เป็นอันดับที่สอง

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย